

Nr 229.

Av herr **Bergman**, om införande av s. k. tilläggsmandat vid val till riksdagens andra kammare.

Åberopande det väsentliga av motiveringen till en motion, som samtidigt väckts rörande införande av s. k. tilläggsmandat vid val till riksdagens andra kammare, hemställes,

att riksdagen ville besluta att såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse av §§ 14, 15, 17—22, 27 och 28 riksdagsordningen:

»Förslag

till

ändrad lydelse av §§ 14, 15, 17—22, 27 och 28 riksdagsordningen.

§ 14.

Vid valet utses, i den ordning vallagen¹⁾ stadgar, tvåhundra ledamöter för särskilda valkretsar och trettio ledamöter gemensamt för hela riket.

Rikets indelning i valkretsar innehålles i vallagen.

§ 15.

1. I varje valkrets väljes, efter folkmängden vid början av året näst före den fyraårsperiod, för vilken valen gälla, en riksdagsman för varje fullt tal, motsvarande en tvåhundradel av rikets folkmängd.

2. För valkrets, vars folkmängd ej uppgår till fullt tre tvåhundradelar av rikets folkmängd, väljas dock tre riksdagsmän.

3. Därest det antal riksdagsmän, som med tillämpning av stadgandena i 1 och 2 mom. bör utses, icke uppgår till tvåhundra, skola, för ernående av detta antal, de valkretsar, vilkas folkmängd mest överskjuter de tal, som enligt 1 mom. äro bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarna, var för sig i ordning efter överskottens storlek vara berättigade att välja ytterligare en riksdagsman. Äro överskottstalen lika för två eller flera valkretsar, avgöres, där så är nödigt, företrädet genom lottning på sätt i 6 § 6 mom. är stadgat.

4. Det antal — — — av Konungen.

¹⁾ Förslag till de ändringar i gällande vallag, som genom ett bifall till här föreslagna grundlagsändringar påkallas, torde kunna anstå i avvaktan på beslutet i den principiella grundlagsfrågan. Vad vallagen beträffar, skulle ändringarna däri bliva i huvudsak desamma som föreslogos i Kungl. Maj:ts proposition nr 194 till 1932 års riksdag med de modifieringar som senare riksdagsbeslut i partibetecknings- och valsedelsförsändelsefrågorna kunna föranleda.

§ 17.

1. Val till — — — vallagen sägs.
2. Förordnar Konungen — — — av fyraårsperioden.
3. Avgår riksdagsman innan den tid, för vilken han blivit vald, tilländalupit, fylles ledigheten på sätt i vallagen sägs.

§ 18.

Valen till andra kammaren äro omedelbara och proportionella. Varje röstande tillkommer lika röst.

Närmare bestämmelser om valen meddelas i vallagen.

§ 19.

För valkrets kunna till ledamöter av andra kammaren endast utses män och kvinnor, som äga valrätt inom valkretsen eller, där fråga är om stad, bestående av flera valkretsar, inom någon av dessa. Gemensamt för hela riket kunna utses män och kvinnor, som äga valrätt inom någon av rikets valkretsar.

§ 20.

För en var, som blivit utsedd till ledamot i andra kammaren, skall, på sätt i vallagen närmare stadgas, fullmakt ofördröjligen utfärdas i två exemplar, av vilka det ena överlämnas åt den valde och det andra insändes till det departement, till vilket justitieärendena höra, där ej chefen för nämnda departement utfärdat fullmakten.

§ 21.

Vill ledamot av andra kammaren befattningen sig avsäga, äger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagarna, hos Konungens befallningshavande eller, om han utsetts gemensamt för hela riket, hos chefen för det departement, till vilket justitieärendena höra.

§ 22.

Är någon missnöjd med val till riksdagsman i andra kammaren för viss valkrets, må han däröver hos Konungen anföra besvär. För sådant ändamål äger klaganden hos Konungens befallningshavande äska behörigt protokollsutdrag, vilket inom högst tre dagar därefter bör till klaganden utlämnas; och skall han, vid förlust av talan, sist inom tio dagar efter valförrättningens slut sina till Konungen ställda besvär ingiva till Konungens befallningshavande, som på sätt i 11 § stadgas, lämnar vederbörande tillfälle att sig förklara. Sedan den för förklarings avgivande bestämda tid tilländalupit, har Konungens befallningshavande att besvären jämte alla målet rörande handlingar ofördröjligen till Konungen insända, varefter med målet vidare så förhållas, som i 11 § sägs.

§ 27.

Därest någon varder för samma tid vald till ledamot av bägge kamrarna eller till ledamot av endera för två eller flera valkretsar eller till ledamot av andra kammaren såväl för viss valkrets som gemensamt för hela riket, må på honom ankomma att bestämma, vilket riksdagsmannaupdrag han vill mottaga. Dock åligger honom att hos Konungens befallningshavande i den ort, för vilken han uppdrag ej mottager, eller, om han icke mottager gemensamt för hela riket tillsatt plats i andra kammaren, hos chefen för det departement, till vilket justitieärendena höra, därom göra skyndsam anmälan.

§ 28.

1. Hos Konungen göres av vardera kammaren anmälan om de ledigheter inom kammaren, vilka skola under samma eller före nästa riksdag fyllas, varefter Konungen förordnar om ledigheternas fyllande.

2. Om mellan riksdagar ledighet i första kammaren genom ledamots avgång uppstår, åligger Konungens befallningshavande att därom göra anmälan hos Konungen, som förordnar om ledighetens fyllande.

Uppstår mellan riksdagar ledighet i andra kammaren, åligger Konungens befallningshavande eller, om den avgångne utsetts gemensamt för hela riket, chefen för det departement, till vilket justitieärendena höra, att föranstalta om ledighetens fyllande.»

Stockholm den 23 januari 1936.

J. Bergman.